

УМОВИ І ПОРЯДОК ДІЯЛЬНОСТІ ШКІЛЬНОГО ОМБУДСМАНА В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. **Шкільний Омбудсман** – це незалежний та неупереджений представник учнівського самоврядування, обраний/обрана для допомоги захисту прав та представлення інтересів здобувачів освіти, забезпечення дотримання принципів справедливості, рівності, недискримінації та безпеки в закладі освіти.

Шкільний Омбудсман виступає як посередник між здобувачами освіти, вчителями, адміністрацією закладу освіти, батьківською спільнотою, запобіганні булінгу та інших форм насильства, дискримінації, підвищенню обізнаності з питань прав та обов'язків учнів, а також сприяє забезпеченню прав і свобод дитини.

1.2. Умови і порядок діяльності **Шкільного Омбудсмана** в закладі освіти (далі – Умови діяльності) розроблені з урахуванням вимог міжнародних актів з прав людини, Конвенції ООН про права дитини, Конституції України (зокрема ст.36), законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про основні засади молодіжної політики», Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021-2025 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 02 червня 2021 року № 579, Європейської хартії про участь молоді в муніципальному та регіональному житті, підзаконних актів та інших нормативно-правових документів у сфері освіти та захисту прав дитини, установчих документів про заклад освіти та учнівське самоврядування.

1.3. Умови і порядок діяльності визначають засади співпраці між **Шкільним Омбудсманом**, учасниками освітнього процесу та іншими зацікавленими сторонами для створення безпечного і комфортного освітнього середовища.

1.4. Інформаційним ресурсом висвітлення діяльності **Шкільного Омбудсмана** є сайти та сторінки у соціальних мережах закладів освіти, територіальних громад та інших інформаційних ресурсів, незаборонених чинним законодавством.

ІІ. МІСІЯ, ВІЗІЯ, МЕТА, ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ШКІЛЬНОГО ОМБУДСМАНА

2.1. **Місія діяльності Шкільного Омбудсмана** – допомагати у забезпеченні ефективних механізмів щодо дотримання прав та свобод здобувачів освіти у закладі освіти, виявлення та попередження конфліктів, випадків булінгу, дискримінації та інших порушень прав та свобод учнів у закладі освіти.

2.2. **Візія діяльності Шкільного Омбудсмана** – прийняття участі у вибудові інноваційного освітньо-правового середовища задля забезпечення додержання прав та свобод учнів у закладі освіти, виявлення та попередження

конфліктів, випадків булінгу, дискримінації та інших порушень прав та свобод учнів у закладі освіти, а також підвищення правової обізнаності учнів і виховання культури поваги до прав людини в закладі освіти.

2.3. Метою діяльності Шкільного Омбудсмана є підвищення рівня забезпечення захисту прав та інтересів учнів, формування безпечного, справедливого та інклюзивного шкільного середовища, а також участі у сприянні дотриманню принципів рівності, поваги та недискримінації у закладах освіти міста та області.

2.4. Діяльність Шкільного Омбудсмана ґрунтується на принципах демократії, незалежності, неупередженості, взаєморозуміння, відповідальності, гласності, колективності, рівноправності та самовизначення, як активного учасника освітнього процесу та шкільного урядування.

ІІІ. НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ШКІЛЬНОГО ОМБУДСМАНА

3.1. Захист прав та свобод учнів закладу освіти.

3.2. Організація та проведення інформаційно-просвітницької роботи щодо підвищення правової обізнаності учнів з питань захисту прав та свобод дитини, обов'язків, недискримінації за віком, статтю, національною та релігійною приналежністю, соціальним статусом, запобігання булінгу та іншим формам насильства в освітньому середовищі; просування ідеї захисту прав людини; поширення інформації про діяльність Омбудсмана України та його інституції.

3.3. Співпраця та партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу та іншими незалежними суб'єктами зацікавленими у створенні безпечного освітнього середовища.

ІV. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗАВДАННЯ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ ШКІЛЬНОГО ОМБУДСМАНА

4.1. Шкільний Омбудсман діє на засадах:

неупередженості (здійснення діяльності на основі справедливого та об'єктивного підходу без упередженості або впливу сторонніх осіб чи груп);

конфіденційності (збереження конфіденційної інформації, отриманої під час розгляду звернень, для захисту особистих даних і прав учасників освітнього процесу);

прозорості (здійснення діяльності відкрито та прозоро, з регулярним інформуванням учасників освітнього процесу про свої дії, ініціативи та результати роботи);

об'єктивності (формує пропозиції щодо прийняття рішень на основі фактів та доказів, дотримання законів та норм, що регулюють права дитини та шкільну політику);

незалежності (здійснення діяльності без зовнішнього втручання з боку адміністрації школи, голови учнівського самоврядування, органів управління освітою або інших зацікавлених осіб);

поваги до прав людини (дотримання прав учнів, вчителів і батьків, а також сприяння формуванню поваги до прав та свобод людини в шкільному середовищі).

4.2. Завдання та повноваження Шкільного Омбудсмана.

4.2.1. Співпраця з головою та представниками учнівського самоврядування, адміністрацією, педагогічним колективом та батьками закладу освіти, Представництвом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Київській області та місті Києві, органами державної влади та місцевого самоврядування, їх посадовими особами, громадськими організаціями та іншими зацікавленими сторонами.

4.2.2. Підвищення правової інформованості здобувачів освіти щодо додержання та захисту їхніх прав та свобод.

4.2.3. Розгляд звернень та пропозицій, що надходять до Шкільного Омбудсмана, із залученням адміністрації закладу освіти та інших суб'єктів взаємодії у сфері захисту прав дитини.

4.2.4. Розробка та надання рекомендацій щодо покращення стану захисту прав та свобод дітей у закладі освіти.

4.2.5. Проведення просвітницької діяльності з метою забезпечення прав та інтересів здобувачів освіти шляхом проведення зустрічей з компетентними спеціалістами (психологами, юристами, представниками правозахисних органів, громадських організацій тощо); перегляду відеороликів, які сприятимуть розумінню здобувачами освіти своїх прав та законних інтересів; обговорення ситуацій щодо порушення прав і свобод учасників освітнього процесу; подання адміністрації закладу освіти пропозицій щодо створення сприятливого правового та емоційно-психологічного середовища в ньому тощо.

V. ПРАВА, ОБОВ'ЯЗКИ, ПІДЗВІТНІСТЬ ТА ПІДКОНТРОЛЬНІСТЬ ШКІЛЬНОГО ОМБУДСМАНА

5.1. Права Шкільного Омбудсмана:

5.1.1. Здійснювати свою діяльність у межах чинного законодавства та Умов і порядку діяльності Шкільного Омбудсмана в закладі освіти.

5.1.2. Проводити зустрічі із учасниками освітнього процесу (виступати на шкільних зборах, засіданнях педагогічної ради, учнівського самоврядування, батьківської громадськості тощо), організовувати просвітницькі заходи з питань прав людини та захисту прав учнів,

5.1.3. Брати участь у засіданні комісій з розгляду випадків булінгу у закладі освіти.

5.1.4. Отримувати необхідні знання, консультації, підтримку з боку фахівців або зовнішніх організацій для виконання своїх завдань та повноважень.

5.1.5. Ініціювати розслідування випадків порушення прав учнів перед адміністрацією закладу освіти.

5.1.6. Мати не більше двох помічників з числа представників учнівського самоврядування.

5.2. *Обов'язки Шкільного Омбудсмана:*

5.2.1. Захищати права та інтереси учнів закладу освіти, реагувати на їхні звернення та проблеми.

5.2.2. Проводити просвітницьку роботу серед учнів, підвищуючи їхню обізнаність про права та обов'язки, механізми захисту своїх прав, а також про діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та Шкільного Омбудсмана.

5.2.3. Звітувати щорічно про свою діяльність на шкільних зборах перед учнівським самоврядуванням.

5.2.4. Забезпечувати конфіденційність інформації, отриманої від учнів під час звернень, не розголошувати особисті дані без їхньої згоди.

5.2.5. Виконувати свої обов'язки відповідно до чинного законодавства України, шкільних правил і процедур, а також етичних норм.

5.2.6. Брати участь у процесах медіації та допомагати у розв'язанні конфліктів між учнями, між учнями та вчителями, а також між учнями та адміністрацією.

5.2.7. Своєчасно організовувати розгляд звернень учнів та вживати необхідних заходів реагування.

5.2.8. Сприяти протидії стигмі та дискримінації здобувачів освіти за будь-якою ознакою.

VI. ВЗАЄМОДІЯ ШКІЛЬНОГО ОМБУДСМАНА

6.1. Шкільний Омбудсман взаємодіє з адміністрацією закладу освіти, учнівським самоврядуванням, учасниками освітнього процесу.

6.2. Реалізовує свою діяльність під супроводом ментора, визначеного адміністрацією закладу освіти.

6.3. Шкільний Омбудсман взаємодіє з Представництвом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Київській області та місті Києві. Сфера взаємодії передбачає наступне:

6.3.1. залучення Шкільних Омбудсманів до участі у семінарах, круглих столах, конференціях, просвітницьких кампаніях, навчальних тренінгах та стратегічних сесіях присвячених питанням прав людини та захисту прав дитини в освітньому середовищі.

6.3.2. зустрічі та консультації щодо обговорення актуальних питань, обміну досвідом.

6.4 Має право взаємодіяти зі стейкхолдерами, напрями діяльності яких пов'язані із дотриманням прав і свобод дітей.

VII. ПОРЯДОК ОБРАННЯ І ДОСТРОКОВЕ ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ШКІЛЬНОГО ОМБУДСМАНА

7.1. Порядок обрання.

Шкільний Омбудсман обирається з числа активу учнівського самоврядування (учнів 10-12-их класів – у ліцеї, 8-9-их класів – у гімназії).

Вибори Шкільного Омбудсмана відбуваються на засіданні активу учнівського самоврядування.

Актив обирає Шкільного Омбудсмана голосуванням (відкритим або закритим форматом).

Кандидат вважається обраним, якщо він отримав найбільшу кількість голосів серед учнів, які брали участь у голосуванні.

7.2. Шкільний Омбудсман обирається терміном на 1 рік.

Вибори Шкільного Омбудсмана проводяться на початку кожного навчального року.

Повноваження Шкільного Омбудсмана починаються з наступного дня після виборів.

7.3. Дострокове припинення повноважень.

Повноваження Шкільного Омбудсмана припиняються достроково у разі невиконання Умов та порядку діяльності, порушення Правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, зміни місця навчання та за власною ініціативою.

VIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Умови і порядок діяльності Шкільного Омбудсмана у закладі освіти розроблені у рамках пілотного проєкту “Шкільний Омбудсман” Представником Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Київській області та місті Києві.

8.2. Заклад освіти реалізовує пілотний проєкт “Шкільний Омбудсман” після прийняття відповідного рішення закладом освіти.

8.3. У випадку внесення змін або доповнень у нормативно-правові документи, що регламентують питання Умов і порядку діяльності, відповідні пункти Умов і порядку діяльності мають бути виправлені у місячний термін, а зазначені – втрачають свою чинність і вступають у дію внесені зміни.

8.4. Після затвердження нової редакції Умов і порядку діяльності попередня редакція втрачає чинність.